

Алла Росоловська

Леонардо да Вінчі

ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ.
БІОГРАФІЧНІ НАРИСИ ДЛЯ ДІТЕЙ

КИЇВ

АГЕНЦІЯ «ІРІО»
2018

УДК 75-051(092)Леонардо да Вінчі(02.053.5)=161.2

P75

Росоловська Алла

P75 Леонардо да Вінчі / Алла Росоловська– К. : «Агенція «ІРІО», 2018. – 224 с., іл. – (Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей)
ISBN 978-617-7453-51-1

Серія «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей» – це унікальний проект, який сприяє набагато якіснішому дозвіллю батьків і дітей. Книги серії написані в захоплюючій і доступній формі, що робить сам процес читання не нудним і корисним. Діти поринають у неймовірні пригоди персонажів та відкривають для себе життя головних героїв – видатних людей усіх часів. Із цих історій дитина дізнається, що завдяки наполегливій праці, вірі у себе та бажанню принести щось корисне у світ, можливо досягти будь-якої мети. В кінці кожного розділу – завчасно підготовлені запитання, які допоможуть дитині зрозуміти і запам'ятати найважливіше. Історії навчають дитину досягати цілей, не боятися труднощів, ніколи не здаватися та до кінця вірити у свій успіх!

УДК 75-051(092)Леонардо да Вінчі(02.053.5)=161.2

Всі права захищено. Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена в якій би то не було формі без письмового дозволу власника авторських прав.

ISBN 978-617-7453-51-1

© Видавництво «Агенція «ІРІО»

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Перед вами книжка із серії мотивувальних біографій найуспішніших людей. Її можуть читати як діти, так і дорослі. Це незвичайна серія. Вона написана в захопливій і доступній формі. Головні герої книжок – відомі особистості, які досягли видатних результатів завдяки наполегливій праці та невичерпній вірі в свої сили. В кінці кожного розділу – запитання, які допоможуть дитині зрозуміти й запам'ятати найважливіше.

Книжки серії «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей» навчать дитину досягати цілей, не боятися труднощів, ніколи не здаватися та завжди вірити в успіх!

Про Леонардо ходили легенди. Він був генієм. Це захоплювало та дивувало не лише сучасників. Леонардо да Вінчі ще й досі залишається однією з найзагадковіших фігур в історії людства. З книги ваша дитина дізнається, як вдалося простому сільському хлопчикові в жорстоку епоху середньовіччя стати найгеніальнішою людиною, що коли-небудь жила на Землі.

Пам'ятайте: батьківське читання – один із найбільш емоційних та пам'ятних моментів для дітей. Коли ви читаєте дитині – вона відчуває ваші турботу й любов.

Любіть своїх дітей! Говоріть їм про це! Вони дуже цього потребують...

СЕРІЯ «ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ. БІОГРАФІЧНІ НАРИСИ ДЛЯ ДІТЕЙ»

Мудрість багатьох поколінь доводить, що найголовніше завдання батьків – допомогти дитині піднятися на її власну гору, реалізувати її власне життєве завдання. Книжкова серія «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей» допоможе дитині підкорити будь-які вершини.

Видано чимало біографій про життя відомих людей. Але наші історії особливі тим, що написані «мовою дитини» та відповідають потребам сучасного покоління. Кожен із батьків мріє виростити свою дитину щасливою й успішною. Освіта посідає в цьому процесі чи не найважливіше місце. Проте варто пам'ятати, що дитині дуже важливо отримувати позитивні емоції в процесі навчання. Саме тоді вона по-справжньому захопиться знаннями і зможе запам'ятати необхідне.

Зазвичай дітям не надто подобається вчитися, щось зубрити. Вони люблять поринати у світ пригод із новими героями, співпереживати їм, учитися разом із ними й долати перешкоди. То запросіть ваших дітей у таку пригоду!

Книжки серії «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей» – це найкращий спосіб познайомитися з наукою, історією, досягненнями людства та світовими відкриттями. На прикладі великих особистостей та відомих вчених книжки дають зрозуміти, що визначний успіх не приходить сам по собі, він підвладний лише тим, хто багато та плідно працює. Не варто кожну невдачу розцінювати як провал, адже будь-яка невдала спроба – це ще один крок, який наближає до мрії.

У дорослому віці ми приймаємо обставини такими, якими вони є. Частіше змінюємо ставлення до ситуації. Та не всі здатні змінити себе або саму ситуацію. Унікальні книги-біографії

допоможуть дитині зростати впевненим лідером із власною думкою і поглядами на світ. А батьків надихнуть на нові ідеї, досягнення та втілення цілей. І головне – допоможуть бути для своєї дитини найкращим батьком чи матір'ю.

У кінці кожного розділу є вправи-запитання. Вони допоможуть запам'ятати все головне й цікаве. А також наштовхнуть на роздуми, як стати першим у своїй справі, так як це зробили Коко Шанель, Стів Джобс, Альберт Ейнштейн, Блез Паскаль, Нікола Тесла, Маргарет Тетчер.

Крім того, книжки серії «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей» надихають проводити вільний час разом із усією родиною. Адже спільне читання дає змогу щиро говорити з дитиною про важливе, зміцнює стосунки із нею і додає любові до книг. Читайте та надихайтеся!

Генії читають!

**Видатні особистості.
Біографічні нариси
для дітей**

Зміст

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ, в якому розповідається про народження Леонардо да Вінчі та про його батьків	12
РОЗДІЛ ДРУГИЙ, в якому розповідається, чому батько вирішив допомогти Леонардо стати художником	20
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ, що розповідає, чому і як Леонардо почав навчатися у майстерні Веррокіо	24
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ, в якому йдеться про Флоренцію та про те, чому Леонардо передчасно закінчив навчання	30
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ, в якому розповідається ще трохи про П'єро да Вінчі та про те, як Леонардо продовжує вчитися	34
РОЗДІЛ ШОСТИЙ, в якому ми знайомимося з Леонардо як із художником та дослідником людського тіла	40
РОЗДІЛ СЬОМИЙ, в якому трохи розповідається про характер молодого художника, а також про суд над ним	48
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ, в якому маестро вирішує виїхати з Флоренції	52
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ, де розповідається про Мілан та про переїзд	56
РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ, з якого ми дізнаємося про Леонардо як оповідача, поета, співака та музиканта	62

РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ, в якому йдеться про да Вінчі як про винахідника зброї	68
РОЗДІЛ ДВАНADЦЯТИЙ, в якому Леонардо постає перед нами як архітектор та інженер-будівельник	74
РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ, з якого ми дізнаємося про «Мадонну в гроті» (або «Мадонну в скелях») та про інші картини, написані художником у Мілані	82
РОЗДІЛ ЧОТИРНАДЦЯТИЙ, в якому йдеться про грандіозні свята в Мілані	88
РОЗДІЛ П'ЯТНАДЦЯТИЙ, з якого ми дізнаємося про вчених, приятелів Леонардо, та про його Вітрувіанську людину	94
РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ, в якому йдеться про мрію Леонардо літати та про її здійснення	102
РОЗДІЛ СІМНАДЦЯТИЙ, з якого ми дізнаємося ще дещо про маму Леонардо, про його друга та учнів	108
РОЗДІЛ ВІСІМНАДЦЯТИЙ, в якому Леонардо створює картину «Таємна вечеря»	116
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТИЙ, в якому йдеться знову про бали, новий спектакль і про... робота	124
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТИЙ, що розповідає про статую під назвою «Кінь»	130
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ПЕРШИЙ, в якому Леонардо залишає Мілан	136
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ, в якому подорожні відвідують Падую та Венецію	142

РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТІЙ, що розповідає про підводний човен і водолазний костюм	148
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ, в якому йдеться про зміни, які відбулися у Флоренції, про нових друзів і про нову картину	154
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ П'ЯТИЙ, що розповідає про службу і про дружбу	160
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ШОСТИЙ, з якого ми дізнаємося про «поєдинок» з Мікеланджело	166
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ СЬОМИЙ, з якого ми дізнаємося про Джоконду	172
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМИЙ, в якому Леонардо знову опиняється в Мілані	178
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДЕВ'ЯТИЙ, в якому йдеться про анатомію	184
РОЗДІЛ ТРИДЦЯТИЙ, в якому знову йдеться про війну та про польоти	190
РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ПЕРШИЙ, в якому розповідається, чим Леонардо займався в Римі	196
РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ДРУГИЙ, з якого ми дізнаємося, чому Леонардо поїхав з Риму та як він потрапив до Франції	202
РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ТРЕТІЙ, в якому йдеться про останні роки життя Леонардо і про те, чому ж усе-таки його називають великим ученим	206
РОЗДІЛ ТРИДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ і останній	212

Понад 500 років тому в Італії жив один дивовижний чоловік – художник і вчений, інженер і поет, музикант та архітектор. Цей кмітливий вигадник у своїх винаходах та відкриттях випередив своїх сучасників на багато років і навіть століть. Ім'я цієї людини – Леонардо да Вінчі. Ще й досі науковці продовжують дивуватися з його відкриттів. Навіть тепер ламають голови над його зашифрованими в картинах і кресленнях посланнями. Захоплюються його винаходами, механізмами, пророцтвами, неймовірно точними малюнками та неперевершено живими картинами.

Про Леонардо ширилися легенди. Простий народ вважав його магом та чародієм. Віряни називали да Вінчі або всемудрим ангелом, або антихристом. Люди мистецтва величали божественним. Серед тих, хто знав його чи бодай чув про нього, не було, напевно, тільки байдужих. Леонардо або обожнювали, або ненавиділи. Але навіть ті, хто недолюблював цього чоловіка, не могли не визнати його геніальність у всьому, куди спрямовував він свою зацікавленість і зусилля. Безсумнівно, Леонардо да Вінчі був загадкою для сучасників. Він і досі залишається однією з найтаємничіших постатей в історії людства.

Його доля схожа на барвисту веселку. Чи, швидше, на мозаїку, складену із безлічі зустрічей, подій, ідей, винаходів, захоплень і відкриттів. Сучасною мовою можна сказати, що «він зробив себе сам». Леонардо да Вінчі зміг

розвинути всі свої таланти в максимальній кількості сфер життя, науки та мистецтва, які були йому цікаві або потрібні. Як наслідок, йому вдалося досягти неможливого не лише для свого часу, а й для наступних поколінь. Він один із небагатьох геніїв, що заслужили славу, шану й титул «божественний» ще за життя.

Серед інших відомих осіб того часу безперечною перевагою да Вінчі було чудово розвинене вміння себе подати, вигідно прорекламувати. Однак це не була його вроджена риса, а лишень результат роботи над собою. Усе, за що брався Леонардо, перетворювалося на процес пізнання та розвитку. Він був генієм у всьому: в живописі, науці, техніці, мистецтві налагодження людських стосунків. Да Вінчі був найкращим музичним і поетичним імпровізатором свого часу. Умів вигідно подати свою майстерність. Так, неначе він був нашим сучасником і займався саморозвитком.

Леонардо іноді називають «людиною, яка прокинулася надто рано». Деякі роботи та винаходи ще й зараз викликають подив: як міг він у ті часи створити щось подібне? Все, пов'язане з да Вінчі, є настільки незвичним, що дехто називає його інопланетянином. Чи людиною, що прийшла в середньовічну епоху з майбутнього. Але таке припущення надто фантастичне. Та все ж таки Леонардо да Вінчі залишається однією з найзагадковіших постатей в історії людства. Його життя оповите таємницею, яку, цілком можливо, він сам і створив.

Спробуймо трохи відсунути завісу цієї таємничості. І розібратися в тому, як вдалося сільському хлопчикові в жорстоку епоху Середньовіччя стати найгеніальнішою людиною, що будь-коли жила на Землі.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ,

в якому розповідається

про народження

Леонардо да Вінчі

та про його батьків

На півночі сонячної Італії, на захід від Флоренції, є невеличке містечко Вінчі. Воно затишно розташувалося серед засніжених гірських вершин, оточене лісами, садами та виноградниками.

П'ятсот років тому однією з найбагатших і найзнатніших родин у ньому була сім'я нотаріуса Антоніо да Вінчі. «Да Вінчі» означає «із Вінчі». Старший син Антоніо, П'єро, теж був нотаріусом і служив правителю Флоренції. В ті часи кожне італійське місто було окремою державою. Неаполь, Рим, Флоренція, Мілан та інші міста були так само незалежними державами, як Франція чи Англія. Міста-держави між собою торгували, дружили або воювали. Вони об'єднувалися тільки для спільного військового походу або для якихось святкувань.

Якось улітку 1451 року молодий флорентійський нотаріус П'єро да Вінчі вирішив відпочити у володіннях свого батька. У селі Анкіано, неподалік од Вінчі, він разом із друзями завітав до місцевої таверни. Їм прислужувала струнка смаглява дівчина. П'єро не міг відірвати погляд від граціозної служниці з пронизливими чорними очима й чарівною плавністю рухів. Незвичайна краса дівчини зачарувала його.

Її звали Катерина. Колишня рабиня родом із Близького Сходу, тепер – служниця в сільській таверні полонила серце П'єро да Вінчі. Він почав проводити з Катериною

увесь свій вільний час. Дівчина теж закохалася в молодого життєрадісного нотаріуса.

Через рік у Катерини народився син. Хлопчика назвали Леонардо. Леонардо да Вінчі. П'єро визнав сина, проте з його мамою так і не одружився. Вона – проста селянка. Він – із багатой і знатної сім'ї. Дитина народилася поза шлюбом. Хоча тоді це було звичайним явищем. Таких дітей визнавали та виховували нарівні з іншими.

Леонардо народився теплого весняного вечора 15 квітня 1452 року. Його батько П'єро да Вінчі того року одружився з дівчиною зі свого кола, 16-річною Альбієрою Ангієрі. Дітей у них не було, тому маленького Леонардо досить швидко забрали на виховання в сім'ю батька.

Катерину видали заміж за місцевого селянина. Вона ще довго жила у Вінчі та поодаль мовчки спостерігала, як росте її любий синочок.

Альбієра стала для хлопчика доброю мачухою. Вона піклувалася про Леонардо, виховувала його, навчила читати й писати. П'єро ж був постійно зайнятий, часто довго не бував удома. У Флоренції на молодого нотаріуса чекало чимало важливих справ. Тому хлопчиком займалися його юна дружина та молодший брат Франческо да Вінчі.

У будинку діда маленького Леонардо всі обожнювали. Міцний, красивий, добрий, кмітливий і веселий малюк, схожий на золотоволосого ангела з картини, був загальним улюбленцем.

Хлопчик сумував за мамою, тому іноді втікав від своїх дбайливих родичів і няньок. Він бігав до Катерини, що жила зовсім близько. Вона лагідно обіймала сина та цілувала його золоті кучері. Потім довго гладила по голові та дивилася, усміхаючись, у широко розплющені,

блакитні, блискучі від цікавості оченята. Аж доки малюк не біг назад або ж по нього не приходив дядечко.

Найбільше від усіх часу з хлопчиком проводив його дядечко Франческо. Антоніо да Вінчі називав молодшого сина ледарем, бо той не хотів бути нотаріусом, як П'єро. Але для Леонардо дядько Франческо був найкращим у світі – адже він любив малого. Цей юнак першим пробудив таланти Леонардо. Він розповідав племінникові про все: про життя, людей, природу, про рослини та про тварин. Він першим показав хлопчикові, як влаштований світ. Навчив спостерігати та бачити прекрасне у всьому, що їх оточувало. Франческо підтримував і розпалював в юному Леонардо цікавість, пристрасне бажання дізнаватися, як же все навколо працює, з чого складається: квітка, коник, дерево.

Леонардо любив дядька. Але понад усе він любив самотність, яку дарувала йому природа. Хлопчика цікавило все. Дитинство майбутнього великого вченого і художника минуло серед дивовижної тосканської природи. Містечко Вінчі причаїлося в гірській ущелині Апеннін, біля гори Монте Альбано. Все довкола буяло зеленню. Тільки найвищі гребені гір залишалися голими. Високо в горах можна було милуватися водночас і містом удалині, і сніговими вершинами. Було видно навіть море. Леонардо любив блукати околицями Вінчі на самоті. Він залазив на дерева і в печери, спостерігав за природою, тваринами і все запам'ятовував. Однаково розвивалися і його розум, і почуття.

Леонардо дуже любив тварин, особливо птахів. Він їм щиро заздрих, адже птахи могли літати! Ширяти високо в небі та бачити все навкруги. Ця любов залишилася на все

життя. Дорослий Леонардо купував на базарі птахів, випускав їх із кліток, а потім спостерігав за польотом.

Да Вінчі згадував, що якимось, коли він був ще зовсім немовлям, до нього прилетів яструб. Птах сів у колиску та своїм хвостом провів малюкові по обличчю, ніби погладив. Леонардо добре запам'ятав цей випадок і казав, що ще з тієї миті дуже полюбив птахів. Згодом він зайнявся серйозним вивченням їхнього оперення, будови та поведінки. Він мріяв літати так само вільно й легко, мов птахи, та все життя до цього прагнув. А доти просто вивчав, як вони це роблять.

Є одна цікава особливість околиць гори Монте Альбано, яка ніде більше не трапляється. Це – білий колір багатьох рослин і тварин. Точніше, відсутність якогось забарвлення. Це звучить неймовірно, але в тих місцях трапляються білі фіалки, білі суниці, білі горобці чи навіть білі пташенята в гніздах чорних дроздів. Ось чому гору з прадавніх часів називають Білою («Монте Альбано» означає «Біла Гора»).

Маленький Леонардо був одним із чудес Білої Гори – білим пташеням у гнізді чорних дроздів, винятком у пересічній сім'ї флорентійських нотаріусів.

Леонардо було 12 років, коли батько забрав його до Флоренції. П'єро вирішив, що синові вже час чомусь учитися. Спочатку це були домашні заняття. До хлопчика приходили вчителі. Вони допомогли Леонардо опанувати грамоту, основи латини, арифметику (це йому вдавалося особливо добре), спів та музику. Хлопчик дивував усіх своїми здібностями. Він схоплював усе неначе на льоту і досить швидко випередив у деяких уміннях своїх наставників.

Дід Леонардо, старий Антоніо да Вінчі, невдоволено бурчав: «Хлопчиську вже 14 років, а він нічого не вміє. Що з того, що він добре грає та співає, адже з цього не проживеш. Потрібно навчитися якогось ремесла».

Якраз у цей час сталася подія, що визначила майбутнє хлопчика.

ЗАПИТАННЯ:

- В якому місті народився Леонардо да Вінчі?
- Як звали тата й маму Леонардо?
- Чому вони не могли одружитися?
- Хто першим розбудив у Леонардо цікавість до пізнання світу?
- Чому гору назвали «Монте Альбано»?